

Symtomkollen

Hjälpmedel vid förändrat mående
hos vårdtagare

För personal inom hemtjänst
och på vård- och omsorgsboende

**UMEÅ
KOMMUN**

Viktigt!

Kontakta alltid ansvarig sjuksköterska när du behöver använda symtomkollen.

Vid akuta tillstånd och livshotande symtom, ring 112.

Symtomkollen är ett hjälpmedel för kontakt med sjuksköterska. Svara på frågorna under de symtom som personen har.

Hemtjänstpersonal kontrollerar temp och blodtryck om termometer och blodtrycksmätare finns i hemmet.

Innehåll

Sida

Utrustning du kan behöva

3-4

SBAR-rapport

5-6

Ont i bröstet

7-8

Trötthet

9-10

Ont i magen

11-12

Personen mår inte som vanligt

13-14

Feber

15-16

Yrsel

17-18

Annorlunda urin

19-20

Kräkningar

21-22

Fall

23-24

Sår och brännskada

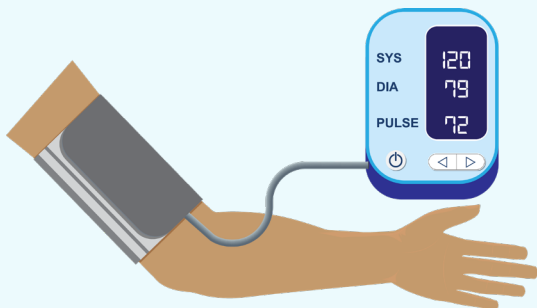
25-26

Kontroll av smärta

27-28

Utrustning du kan behöva

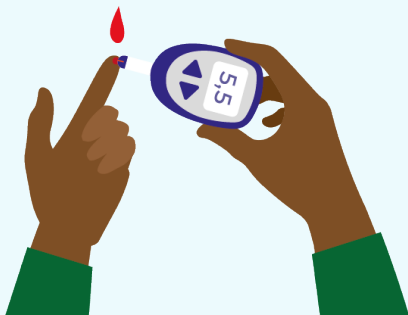
Digital blodtrycksmanschett

Febertermometer

Blodsockermätare

SBAR-rapport

SBAR gör det lättare att kommunicera på ett bra sätt i en vådsituation.

Om vårdpersonalen använder SBAR minskar risken att information misstolkas eller glöms bort.

Tänk på!

Ta fram namn, personnummer och läkemedelslista på personen du vårdar.

S

Situation

Vad händer just nu?

B

Bakgrund

Vet du om personen har någon sjukdom?

A

Aktuellt

Vet du varför personen inte mår bra? Informera om exempelvis blodtryck, puls, temp, blodsocker.

R

Rekommendation

Har du några förslag på vad som kan göras för att personen ska må bättre?

Ont i bröstet

- Är personen svettig?
- Har personen svårt att andas?
- Är personen andfådd?
- Har personen ont någonstans på överkroppen?
- Har personen ett läkemedel som heter nitroglycerin?

Att göra:

Kontrollera hur många andetag personen tar per minut.

Ta en temp.

Kontrollera puls och blodtryck.

Kontakta sjuksköterska.

Trötthet

- Är personen vaken? Kan personen prata? Blundar eller tittar personen?
- Är personen svettig?
- Ser personen blekare ut än vanligt?
- Har personen kissat? Vilken färg har urinen? Luktas urinen starkt?
- Har personen haft avföring de senaste 2 dagarna?

Att göra:

Kontrollera hur många andetag personen tar per minut.

Ta en temp.

Kontrollera puls och blodtryck.

Har personen diabetes? Ta en blodsockerkontroll.

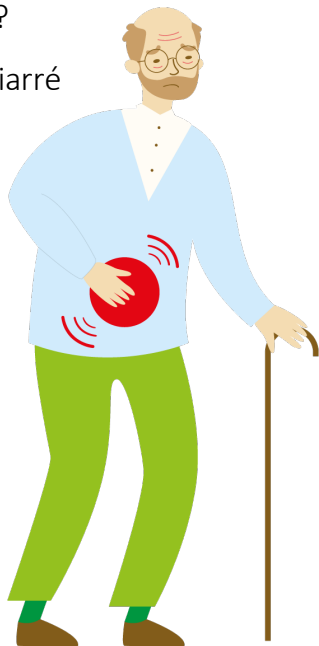

Kontakta sjuksköterska.

Ont i magen

- Har personen haft avföring de senaste 2 dagarna?
- Har personen kissat?
Vilken färg har urinen?
Luktar urinen starkt?
- Har personen haft diarré eller kräkningar?
- Är magen hård och spänd?
- Är personen svettig?

Att göra:

Kontrollera hur många andetag personen tar per minut.

Ta en temp.

Kontrollera puls och blodtryck.

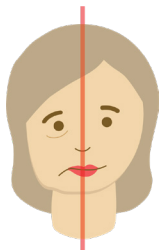
Har personen diabetes? Ta en blodsockerkontroll.

Kontakta sjuksköterska.

Personen mår inte som vanligt

- Vad är det som inte är som vanligt med personen?
- Har personen svårt att röra på armar och ben?
- Kan personen le eller ser personen sned ut i ansiktet?
- Upplevs personen förvirrad?
- Har personen kissat? Vilken färg har urinen? Luktar urinen starkt?
- Är personen svettig?
- Har personen haft avföring de senaste 2 dagarna?

- Har personen fått i sig mat och vatten som vanligt senaste dagen?
- Har personen ont någonstans på kroppen?

Att göra:

Kontrollera hur många andetag personen tar per minut.

Ta en temp.

Kontrollera puls och blodtryck.

Har personen diabetes? Ta en blodsockerkontroll.

Kontakta sjuksköterska.

Feber

- Är personen tröttare än vanligt?
- Har personen kissat? Vilken färg har urinen? Luktar urinen starkt?
- Har personen haft avföring de senaste 2 dagarna?
- Har personen något sår?
- Har personen svårt att andas?
- Har personen ont någonstans?
- Är personen förkyld?
- Har personen haft kräkningar eller diarré?

Att göra:

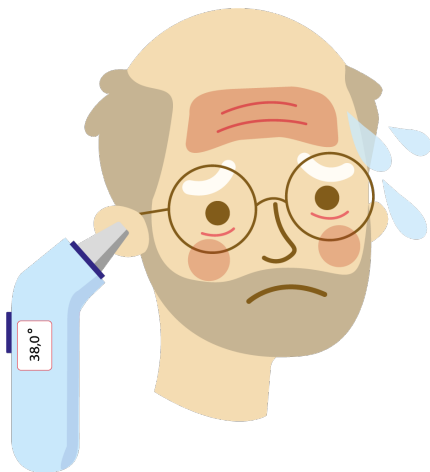
Ta en temp.

Kontrollera puls och blodtryck.

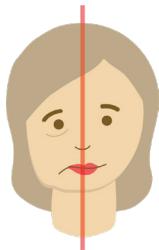

Kontakta sjuksköterska.

Yrsel

- Brukar personen vara yr?
- Har personen fallit de senaste veckorna?
- Har personen kräkts?
- Har personen ont i huvudet?
- Har personen yrsel vid vila eller i rörelse?
- Kan personen röra på armar och ben som vanligt?
- Har personen druckit vätska som vanligt senaste dagen?
- Pratar personen som vanligt?
- Kan personen le eller ser personen sned ut i ansiktet?

Att göra:

Kontrollera hur många andetag personen tar per minut.

Ta en temp.

Kontrollera puls och blodtryck.

Har personen diabetes? Ta en blodsockerkontroll.

Kontakta sjuksköterska.

Annorlunda urin

- Har personen kateter?
- Har personen druckit lite senaste dagen?
- Vilken färg är urinen? Exempelvis:

Röd

Orange

Gul

Rosa

Blålila

- Har personen ont eller svårt att kissa?
- Kissar personen mycket ofta?
- Luktar urinen illa?
- Är personen förvirrad?
- Vet du om personen nyligen haft urinvägsinfektion?

Att göra:

Ta en temp.

Det kan bli aktuellt att ta en urinsticka. OBS! Sjuksköterska bestämmer detta.

Kontakta sjuksköterska.

Kräkningar

- När började kräkningarna?
- Började personen kräkas när personen åt mat? Före eller efter måltid? Vilken mat åt personen?
- Vilken färg hade kräkningen? Exempelvis:

Svart

Röd

Grön

Gul

- Mår personen illa?
- Har personen ont i magen eller i huvudet?
- Har personen mycket slem?
- Har personen feber?
- Finns det magsjuka på enheten?
- Har personen diarré? Har personen haft avföring de senaste 2 dagarna?
- Har personen kissat? Vilken färg har urinen? Luktas urinen starkt?

Att göra:

Ta en temp.

Kontrollera puls och blodtryck.

Har personen diabetes? Ta en blodsockerkontroll.

Kontakta sjuksköterska.

Fall

- Är personen vaken?
- Såg du när personen föll?
- Finns det någon skada på kroppen?
- Blöder personen någonstans på kroppen? Blöder det mycket eller lite?
- Är båda benen lika långa?
- Kan personen röra på armar och ben?
- Har personen ont någonstans på kroppen?
- Har personen ont i huvudet?
- Finns någon skada på huvudet?
- Har personen kräkts?

Att göra:

Ta en temp.

Kontrollera puls och blodtryck.

Kontakta sjuksköterska.

OBS!

Flytta inte en person som visar symtom på att ha brutit något eller skadat nacken eller huvudet.

Sår och brännskada

- Är såret nytillkommet?
- Har personen bränt sig och fått en brännskada?
- Vet du varför personen fick såret?
- Blöder såret? Mycket eller lite?
- Vart på kroppen är såret? Är såret stort eller litet?
- Har personen ont från såret?
- Finns ett förband sedan tidigare? Är förbandet blött?

Att göra:

Om det blöder, stoppa blödningen!

Om personen bränt sig, kyl ner det skadade området med svalt vatten i cirka 15 minuter.

OBS!

Använd **inte** iskallt vatten, is eller något fryst på brännskadan! Det skadar mer än det hjälper.

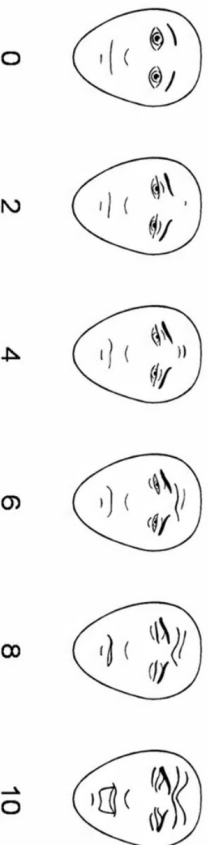

Kontakta sjuksköterska.

NRS - Numerisk skala

VAS - Visuell Analog Skala

Kontroll av smärta

Abbey Pain Scale

Abbey Pain Scale-SWE – För bedömning av tecken på smärta hos personer med demenssjukdom som inte kan uttrycka smärta i tal. Observera personen och gör en bedömning med hjälp av frågorna.

Inte alls=0 Lite=1 Måttligt=2 Mycket=3

1. Ljuduttryck – t ex gnyr, jämrar sig, gråter	☐
2. Ansiktsuttryck – t ex ser spänd ut, rynkad panna/ihopdragna ögonbryn, grimaserar, ser rädd ut	☐
3. Förändrat kroppsspråk – t ex rosthös, vaggar, skyddar en kroppsdel	☐
4. Förändrat beteende – t ex ökad förvirring, vill inte äta, förändring i det vanliga beteendemönstret, tillbakadragen	☐
5. Fysiologisk förändring – t ex förändrad kroppstemperatur, puls/BT, svettningar, rodnad, blekhet	☐
6. Kroppslig förändring – t ex hudskador, tryckskador, artrit, kontrakturer	☐

Typ av smärta: Långvarig ☐ Akut ☐

Ingen=0 – 2 Mild=3 – 7 Måttlig=8 – 13 Svår=14+

Summa:

Materialet har tagits fram med inspiration av Symtomkollen i Härnösands kommun och Skellefteå kommun, samt broschyren Rapporteringsstöd som är framtagen av kommunerna i Halland.

